

Sygn. akt I ACz 240/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Iwankiewicz (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Gawinek

SA Tomasz Żelazowski

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2015 r. w Szczecinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu karnego w G.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 11 grudnia 2014 r., sygn. akt I C 1409/14

o s t a n a w i a :

I. **oddalić zażalenie;**

II. **zasądzić od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego,**

III. **przyznać adw. P. K. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 147,60 złotych i kwotę 8,40 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.**

SSA T. Żelazowski SSA M. Iwankiewicz SSA M. Gawinek

Sygn. akt I ACz 240/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, w oparciu o treść art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzucił pozew.

W uzasadnieniu takiego rozstrzygnięcia Sąd pierwszej instancji wskazał, że powód wniósł przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w G. pozew o zapłatę na jego rzecz kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz o ustalenie, że strona pozwana odpowiada za szkody mogące powstać w przyszłości po stronie powoda na skutek zarażenia go wirusem HCV w Zakładzie Karnym w G.. Zarządzeniem z 4 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wezwał pełnomocnika powoda do wyjaśnienia, jakie są różnice w żądaniach powoda zawartych w jego pozwach wniesionych: w niniejszej sprawie, w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I C 203/14 i w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I C 430/14, zawisłych przed tym Sądem. Pełnomocnik powoda w piśmie procesowym z dnia 17 lipca

2014 r. ustosunkował się do tego wezwania wskazując, że choć we wszystkich ww. pozwach występuje element zbieżny w zakresie powstania u powoda rozstroju zdrowia w postaci zarażenia wirusem HCV podczas pobytu w Zakładzie Karnym w G., to jednak roszczenie zawarte w pozwach złożonych w sprawach o sygn. akt I C 203/14 i I C 430/14 różni się od roszczenia zawartego w pozwie złożonym w niniejszej sprawie zarówno co do podstawy prawnej, jak i faktycznej. Zaznaczył, że w tej sprawie domaga się zapłaty kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek rozstroju zdrowia, zaś w pozostałych sprawach domaga się zapłaty kwoty 200.000 zł tytułem odszkodowania.

Sąd Okręgowy podał nadto, że pismem z 12 sierpnia 2014 r. pełnomocnik powoda wyznaczony do reprezentowania go w sprawie o sygn. akt I C 203/14 wskazał, że podtrzymuje żądanie powoda zgłoszone w pozwie z dnia 25 lutego 2014 r. o zasądzenie na jego rzecz kwoty 200.000 zł, a nadto wnosi o ustalenie, że strona pozwana – Skarb Państwa – Zakład Karny w G. odpowiada za szkody mogące powstać w przyszłości po stronie powoda na skutek zarażenia powoda wirusem HCV w Zakładzie Karnym w G.. Natomiast pismem z dnia 30 października 2014 r. pełnomocnik powoda w sprawie o sygn. akt I C 203/14 wskazał, że dochodzona przez powoda w tej sprawie kwota w wysokości 200.000 zł stanowi zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Sąd Okręgowy ustalił też, że pozew w sprawie o sygn. akt: I C 203/14 został w dniu 3 grudnia 2014 r. doręczony stronie przeciwnej (Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd pierwszej instancji zważył, że z treści pisma pełnomocnika powoda wynika, że w sprawie niniejszej oraz w sprawie o sygn. akt I C 203/14 występują te same strony (w tym to samo statio fisci Skarbu Państwa), jak również obie te sprawy dotyczą tego samego roszczenia. Sąd ten podkreślił, że dochodzone roszczenia wywodzą się z tych samych zdarzeń faktycznych i w ocenie prezentowanej przez powoda w obu sprawach - powstały w tym samym okresie. Dobitne i jednoznaczne określenie roszczenia powoda w sprawie I C 203/14 dokonane przez jego pełnomocnika, ostatecznie potwierdziło zarówno tożsamość stron jak i przedmiotu sporu.

Powyższe orzeczenie w całości zaskarżył zażaleniem powód zarzucając, naruszenie:

- 1) art. 192 pkt 1 k.p.c. poprzez jego niezasadne niezastosowanie dla oceny, od którego momentu sprawa cywilna pomiędzy tymi samymi stronami o to samo roszczenie jest w toku;
- 2) art. 227 k.p.c. poprzez niezasadne zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność tego, czy pozew w sprawie zarejestrowanej przez Okręgowy w Szczecinie pod sygn. akt I C 203/14 został doręczony stronie pozwanej;
- 3) art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niezasadne zastosowanie i odrzucenie pozwu w niniejszej sprawie pomimo braku poczynienia pozytywnych ustaleń w przedmiocie iż pozew w sprawie zarejestrowanej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie pod sygn. akt I C 203/14 został doręczony stronie pozwanej, a więc sprawa ta jest w toku;
- 4) art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez zaniechanie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wyjaśnienia istotnej części jego podstawy prawnej, polegające na braku rozważań w przedmiocie tego, od kiedy inna sprawa cywilna jest w toku, co uniemożliwia kontrolę instancyjną rozumowania Sądu I instancji w tym zakresie.

W związku z tak skonstruowanymi zarzutami powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Nadto powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2.214 zł brutto oraz innych niezbędnych wydatków pełnomocnika w wysokości 8,40 zł oraz dopuszczenie dowodu z dokumentów wskazanych w niniejszym zażaleniu, a zalegających w aktach Sądu Okręgowego w Szczecinie o sygn. I Co 44/14 oraz I C 203/14.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany domagał się jego oddalenia oraz dopuszczenie dowodów powołanych w uzasadnieniu odpowiedzi na zażalenie wnosząc nadto o zasądzenie od powoda kosztów postępowania zażaleniowego

w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Stan sprawy w toku określony jest przez treść przepisu art. 192 pkt 1 k.p.c., zgodnie z którym: Z chwilą doręczenia pozwu nie można w toku sprawy wszcząć pomiędzy tymi samymi stronami nowego postępowania o to samo roszczenie. Tożsamość spraw natomiast w doktrynie i orzecznictwie definiowana jest przez odwołanie się do treści art. 366 k.p.c. która reguluje zakres powagi rzeczy osądzonej. Można więc przyjąć, że tożsamość spraw istnieje wtedy, gdy sprawa toczy się między tymi samymi stronami, a nadto identyczny jest i przedmiot sporu i jego faktyczna oraz prawna podstawa. Tożsamość ta zachodzi wówczas, gdy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2011 r., II CSK 427/10, LEX nr 884996, i z dnia 4 października 2012 r., I CSK 100/12, LEX nr 1231300). Podstawą roszczenia w sensie prawa materialnego jest więc stosunek prawny, z którego roszczenie wynika, a w sensie proceduralnym - zespół okoliczności faktycznych, na które powód celem usprawiedliwienia roszczenia się powołuje i na których stwierdzenie składa dowody (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1933 r., I C 2923/32, OSN(C) 1934/4/220). Przedmiotowe granice zawisłości sporu wyznaczają żądanie udzielenia ochrony prawnej w sposób i w zakresie wskazanym w pozwie oraz podstawa faktyczna żądania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I CSK 451/10, LEX nr 798236). Ocena identyczności podstaw sporu powinna być więc oparta na okolicznościach faktycznych, poddawanych pod osąd sądu przez stronę powodową w obu porównywanych postępowaniach.

W niniejszej sprawie jest niewątpliwe, że toczy się ona między tymi samymi stronami, między którymi została wszczęta sprawa o sygn. akt: I C 203/14. Nie ma także wątpliwości, że przedmiot tych spraw jest analogiczny. W obu sprawach bowiem, po ostatecznym sprecyzowaniu roszczeń, powód dochodzi zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 200.000 zł oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za zarażenie go wirusem HCV podczas odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w G.. Podstawą roszczeń w zakresie świadczeń pieniężnych zgłoszonych w obu sprawach jest żądanie zadośćuczynienia za krzywdę wyrażającą się w zarażeniu powoda w kwietniu 2013 r. wirusem HCV w Zakładzie Karnym w G. (art. 445 § 1 k.c. w zw. z 444 § 1 k.c.), natomiast podstawą żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość jest przepis art. 189 k.p.c., statuujący uniwersalną podstawę roszczeń o ustalenie. Powód w obu sprawach zarzuca pozwanemu, że nie poinformował go o potencjalnym zagrożeniu dla jego zdrowia, wynikającym ze wspólnego zamieszkiwania w celi z osadzonym będącym nosicielem wirusa HCV oraz że zbagatelizował zagrożenie epidemiologiczne ze strony tego osadzonego. Podstawy faktyczne zgłoszonych roszczeń oraz ich podstawy prawne są więc tożsame.

Z analizy akt sprawy wynika, że w sprawie o sygn. akt I C 203/14, wbrew twierdzeniom pełnomocnika powoda, Sąd Okręgowy w Szczecinie doręczył odpis pozwu stronie pozwanej w dniu 3 grudnia 2014 roku, zobowiązując jednocześnie do złożenia w terminie 14 dni odpowiedzi na pozew i informując o terminie rozprawy (k. 61, 62). Tym samym tego dnia zawisł spór między stronami w sprawie o sygn. akt: I C 203/14. Brak jest natomiast stanu zawisłości sporu w sprawie niniejszej, jako że z uwagi na odrzucenie pozwu, wciąż nie doszło do jego doręczenia stronie pozwanej.

Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, że prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, że zarówno w niniejszej sprawie, jak i w sprawie o sygn. akt I C 203/14 mamy do czynienia z tożsamością stron i roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., niewątpliwie bowiem zachodzi identyczność nie tylko przedmiotu, ale i podstawy sporu. Skoro natomiast spór w sprawie o sygn. akt I C 203/14 zawisł z dniem 3 grudnia 2014 r., a w niniejszej sprawie dotychczas nie doręczono odpisu pozwu pozwanemu, należy uznać, że postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2014 r. o odrzuceniu pozwu było w pełni uzasadnione.

Sąd Apelacyjny na marginesie wyjaśnia, że odrzucenie pozwu oznacza odmowę udzielenia sądowej ochrony prawnej zawartemu w pozwie roszczeniu powoda bez zajęcia merytorycznego stanowiska co do zasadności (bezzasadności) tego roszczenia w świetle norm prawa materialnego. Sąd, odrzucając pozew, stwierdza, że merytoryczne rozpoznawanie sprawy jest niedopuszczalne wyłącznie z przyczyn formalnych, tj. z braku określonych w normach procesowych przesłanek. Sąd obowiązany jest badać istnienie (nieistnienie) okoliczności wymienionych w art. 199 k.p.c. o ile to możliwe w zasadzie z urzędu, w każdym stanie sprawy (art. 202 zd. trzecie k.p.c.). W każdym z tych wypadków decyzja sądu kończy postępowanie cywilne bez merytorycznego rozpoznania powództwa. W konsekwencji powyższego, nie sposób uznać, że odrzucenie pozwu nastąpiło przedwcześnie, czym Sąd miał w ocenie skarżącego naruszyć treść art. 199 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. Nie sposób również uznać, że Sąd naruszył treść przepisu art. 227 k.p.c. Co istotne powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, nie twierdzi nawet w treści zażalenia, że sprecyzowanie roszczenia polegało na wskazaniu innej strony pozwanej, bądź innych okoliczności (np. co do innych okresów przebywania w Zakładzie Karnym), które wskazywałyby na to, że pozew nie jest tożsamy z pozvem złożonym w Sądzie Okręgowym w Szczecinie w sprawie o sygn. akt I C 203/14. Z tych wszystkich względów uznać należy, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie odrzucenia pozwu jest prawidłowe, a zażalenie powoda - bezzasadne.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. orzeczono jak w pkt. I sentencji postanowienia

O kosztach postępowania zażaleniowego należnych pozwanemu od powoda orzeczono zaś w punkcie II sentencji postanowienia, w oparciu o art. 98 § 1 i 3, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz art. 11 ust. 3 cyt. ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, a ich wysokość ustalono na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

SSA T. Żelazowski SSA M. Iwankiewicz SSA M. Gawinek